

✧ "ולא תוסיפו לדאבה עוד":

שאלה: מה הטעם דבשעת ניחום אבלים כשאומרים "המקום ינחם" וכו' יש מוסיפים "ולא תוסיפו לדאבה עוד"?

תשובה: כשאומרים "המקום ינחם" וכו' בלשון עתיד, יכול להיות שיש משמעות שתמיד תצטרך לנחמה, היינו שח"ו יהיו תמיד צרות, ולזה קאמר שלא תדע שום צער אחר, וכוונת "המקום ינחם" קאי רק על הצער של עכשיו (בעל "שבט הלוי" שליט"א).

✧ קבלת תנחומין:

שאלה: האם יש מצוה גם על האבל להתנחם?

תשובה: איתא במשנה (ברכות סוף"ב) שרבן גמליאל קיבל תנחומין על טבי עבדו. אמרו לו תלמידיו, לא לימדתנו רבנו שאין מקבלין תנחומין על העבדים. אמר להם, טבי עבדי כשר היה. ע"כ. ומזה הוכיח הגראי"ל שטיינמן שליט"א, שיש מצווה לקבל תנחומין, והוסיף שקבלת תנחומין היינו ע"י שעונים "אמן" על הנחמה, או עצם מה שמנענע בראשו להוכיח שקיבלו.

✧ האם אבל יכול לנחם:

שאלה: אבל שיושב "שבעה" האם יכול לנחם קרובו או שמא מאחר שהוא עצמו צריך תנחומין על אותו נפטר, אינו יכול לנחם אחרים?

תשובה: איתא בשו"ע (סי' שצ"ג ס"א) אבל לאחר ג' ימים יוצא לבית האבל, עי' שם. הרי בהדיא שיכול לנחם אחרים, אבל אין ראיה לנד"ד, דהתם מיירי שהוא יוצא לבית האבל על מת אחר, ואין להוכיח אם הוא אבל על אותו מת.

יש שרצו להוכיח מהא דכתיב בפ' "וישב" (ל"ז, ל"ה): "ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו", הרי שאפילו שהם היו אבלים על יוסף, בכל זאת ניחמו

דיני אבילות

ליעקב אבינו, אולם אמר הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שיש לדחות דשמא מיירי לאחר זמן אבילות, שהם גמרו שיעור אבילות (לפי מה שיעקב חשב שהם באמת מתאבלים) ואז ניתמו את יעקב אבינו.

ויש להביא ראיה מדאיתא בשמואל ב' (י"ב, כ"ד): "וינחם דוד את בת שבע אשתו", הרי שגם שהוא היה אבל על מיתת בנו, בכל זאת נחם את אשתו (הגרש"ז אויערבך זצ"ל).

אח"ח 1234567

הח"ח 1234567

ניחום אבלים בטלפון:

שאלה: האם אפשר לקיים מצוות ניחום אבלים ע"י טלפון, או צריך ללכת לנחם את האבל בפניו?

תשובה: כאשר הגרי"ש אלישיב שליט"א ישב "שבעה" על בתו הצדקנית הרבנית ברלין ע"ה (חודש אדר תשס"ב), ונמנע מבעל "שבט הלוי" שליט"א לבוא לנחם בפניו, צלצל לירושלים ושאל אם אפשר לנחם בטלפון, וענה הגרי"ש אלישיב שליט"א דכתב הרמב"ם (הל' אבל פ" י"ד ה"ז): "יראה לי שנחמת אבלים קודמת לביקור חולים, שניחום אבלים גמילות חסד עם החיים ועם המתים" עכ"ל (עי' רדב"ז שם שכתב דלולא דברי הרמב"ם הייתי אומר איפכא, עי' שם).

ואמר הגרי"ש אלישיב שליט"א, שחסד עם החיים אפשר גם ע"י טלפון אבל החסד למתים זה רק אם מגיע לנחם בפניו.

(וכ"כ כתב בשו"ת "אגרות משה" או"ח ח"ג סי' מ' ס"ק י"א, והוסיף שם שבודאי מי שיכול ללכת לשם לא יפטור עצמו בטלפון, רק מי שלא יכול ללכת לנחם מחמת חולי או טרדת מצוה, יש לו עכ"פ לקיים מצוות ניחום בטלפון, עי' שם).

ניחום אבלים תוך ג' ימים:

שאלה: האם יש ענין שלא לנחם בתוך ג' ימים הראשונים?

דיני אבילות